

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

16 март 1999 година*

„Свободно движение на капитали – Национална забрана за учредяване на ипотека в чуждестранна валута – Тълкуване на член 73б от Договора за ЕО”

По дело C-222/97

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда, на основание член 177 от Договора за ЕО, от Oberster Gerichtshof (Австрия) в рамките на производство по дело пред този съд, от

Manfred Trummer,

Peter Mayer

относно тълкуване на член 73б от Договора за ЕО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н G. C. Rodríguez Iglesias, председател, г-н P. J. G. Kapteyn, г-н J.-P. Puissochet, г-н G. Hirsch и P. Jann, председатели на състава, г-н G. F. Mancini, г-н J. C. Moitinho de Almeida, г-н C. Gulmann, г-н J. L. Murray, г-н D. A. O. Edward, г-н H. Ragnemalm, г-н L. Sevón, г-н M. Wathelet (докладчик), г-н R. Schintgen и г-н К. М. Юанпоу, съдии,

генерален адвокат: г-н A. La Pergola,

секретар: г-н H. A. Rühl, главен администратор,

като взе предвид писмените становища, представени:

- за финландското правителство от г-н Holger Rotkirch, посланик, директор на службата по правни въпроси на Министерството на външните работи, в качеството на представител,

---

* Език на производството: немски.

- за Комисията на Европейските общности от г-н Antonio Caeiro, главен юридически съветник и от г-жа Barbara Brandtner, член на правния отдел, в качеството на представители,

като взе предвид доклада от съдебното заседание,

след като изслуша устните становища на португалското правителство, за което се явява г-н Angelo Cortesão de Seíça Neves, юрист в Генералната дирекция „Европейски общности” при Министерството на външните работи, в качеството на представител, на финландското правителство, за което се явява г-жа Tuula Ruupä, юридически съветник в Министерството на външните работи, в качеството на представител, на шведското правителство, за което се явява г-жа Lotty Nordling, rättschef в Министерството на външните работи, в качеството на представител, и на Комисията на Европейските общности, за която се явява г-н Antonio Caeiro и г-жа Barbara Brandtner, в заседанието на 9 юни 1998 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат в заседанието на 6 октомври 1998 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 27 май 1997 г., постъпило в Съда на 13 юни 1997 г., Oberster Gerichtshof (Върховен съд) е отправил на основание член 177 от Договора за ЕО, един преюдициален въпрос, свързан с тълкуването на член 73б от Договора.
2. Този въпрос е бил поставен в рамките на жалба за преразглеждане, подадена от г-н Trummer и г-н Mayer срещу отказа да бъде вписана в регистъра за недвижимите имоти една ипотека, учредена в германски марки.
3. С договор от 14 ноември 1995 г., г-н Mayer, с местопребиваване в Германия, е продал на г-н Trummer, с местопребиваване в Австрия, една част от собствеността върху недвижим имот, който се намира се в Sankt Stefan im Rosenthal, в Австрия, за цена, определена в немски марки. Със същия договор г-н Mayer е дал на г-н Trummer срок до 31 декември 2000 г. за плащането на цената и се е отказал от нейното индексирание, както и от получаването на лихви, но все пак е било уговорено, да бъде учредена ипотека за гарантиране плащането на цената.
4. На 1 юли 1996 г. е подадена молба до Bezirksgericht (Окръжен съд), Feldbach за вписване на операцията в регистъра за недвижимите имоти на Sankt Stefan im Rosenthal. Тя е приета, по отношение правото на съсобственост, но на 17 юли 1996 г. отхвърлена относно ипотеката. Това решение е потвърдено на 19 февруари 1997 г. от Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz (Областен съд за граждански дела, Graz) (Австрия), сезиран като апелативна инстанция.

5. Двете юрисдикции са приели, че вписването на ипотека за гарантиране на вземане, платимо в чуждестранна валута противоречи на член 3, параграф 1 от Verordnung über wertbeständige Rechte от 16 ноември 1940 г. (Правилник за правата с фиксирана стойност), изменен с член 4 от Schillinggesetz (Закон за австрийския шилинг). Съгласно тази разпоредба ипотеките могат да бъдат учредявани само в австрийски шилинги, или поне, по такъв начин, че сумата, която трябва да бъде платена за недвижимия имот да бъде определена по отношение на цената на чистото злато.

6. Landesgericht für Zivilrechtssachen, между другото, е приел, че няма несъвместимост между националното право и правото на Общността, тъй като свободата на движение на капитали не е била засегната.

7. В тази връзка, тя отбелязва, че след като Договорът не дава никакво определение на „движение на капитали“, следва да се вземе предвид номенклатурата, приложена към Директива 88/361/ЕИО на Съвета от 24 юни 1988 г. относно прилагането на член 67 от Договора (ОВ L 178, стр. 5).

8. След като установила, че тази номенклатура не посочва имотните обезпечения, към които именно спада ипотеката, апелативната инстанция заключила, че тази операция не попада в приложното поле на член 73б от Договора.

9. Г-н Mayer и г-н Trummer подали жалба за преразглеждане пред Oberster Gerichtshof.

10. Като се позовава на националната съдебна практика и доктрина, тази юрисдикция отбелязва, че в Австрия, само вписването на право на залог за сума, определена в австрийски шилинги, която съответства на размера на дълга в чуждестранна валута към деня на искането за вписване е смятано за валидно. Тя смята, при това положение, че молбата на заинтересуваните лица не може да бъде уважена само на основание на принципната забрана за всякакво ограничаване на свободата на движение на капитали и на плащания, визирана в член 73б от Договора.

11. По смисъла на тази разпоредба:

„1. В рамките на разпоредбите на тази глава, всички ограничения на движенията на капиталите между държавите-членки и между държавите-членки и третите страни са забранени.

2. В рамките на разпоредбите на тази глава, всички ограничения на плащанията между държавите-членки и между държавите-членки и третите страни са забранени.”

12. Всъщност, между движенията на капитали, изброени в приложение I към Директива 88/361, са включени:

„II. Инвестиции в недвижими имоти

А. Инвестиции в недвижими имоти осъществени на националната територия от лица, които нямат постоянно местопребиваване

Б. Инвестиции в недвижими имоти, осъществени в чужбина от лица с постоянно местопребиваване в страната

...

IX. Поръчителства, други обезпечения и права на залог

А. Предоставени от лица без постоянно местожителство на лица с постоянно местожителство

Б. Предоставени от лица с постоянно местожителство на лица без постоянно местожителство”

13. Във въведението към Приложение I се уточнява, че:

„Смята се, че движенията на капитали, изброени в тази номенклатура, обхващат:

- всички операции, необходими за осъществяването на движенията на капитали: сключване и изпълнение на сделки и трансфери, които се отнасят до тях ...

...

- операциите по ликвидация и прехвърляне на конституирани авоари, репатриране в страната на средствата, получени от тази ликвидация или използването на място на получените суми в рамките на задълженията, които произтичат от правото на Общността,

...

Тази номенклатура не изчерпва определението на понятието за движение на капитали, което обяснява наличието на раздел XIII – Е „Други движения на капитали: Разни”. Следователно тя не би могла да се тълкува като ограничаваща обхвата на принципа на едно пълно освобождаване на движенията на капитали, така както е прогласен в член 1 от директивата”.

14. В обяснителните бележки към номенклатурата, полученото от ликвидацията (на инвестициите, на ценните книжа и др.) се определя като полученото от продажбите, включително евентуалните доходи, размера на периодичните плащания, полученото от принудителните изпълнения.

15. При тези обстоятелства Oberster Gerichtshof решава да отложи произнасянето и да зададе на Съда следния въпрос:

„Отказът да се приеме учредяването на ипотeka за гарантиране на едно задължение, платимо в чужда валута (в случая в немски марки) представлява ли ограничение на движенията на капитали и на плащанията, съвместимо с член 73б от Договора ?”

16. Предварително следва да се подчертае, от една страна, че националното законодателство, предмет на спора в главното производство, не е пречка нито за определянето на един дълг в чужда валута, нито за възможността да бъде гарантирано едно такова вземане с обезпечение, дори и то да е обезпечение на ипотека. Тя забранява единствено учредяването в чужда валута на ипотека, с която се гарантира едно такова вземане.

17. От друга страна, логиката на Съда се основава на предпоставката, посочена от преpraщачата юрисдикция, че националното законодателство, предмет на спора в главното производство, не разрешава на титуляра на едно вземане, определено в чужда валута да впише ипотека в национална валута на сума, по-голяма от стойността, която представлява въпросното вземане в тази валута към деня на искането.

18. С въпроса си националният съдия пита по същество, дали член 73б от Договора противоречи на законодателството на държава-членка, съгласно което задължително се вписва в национална валута ипотека, предназначена да гарантира едно вземане, платимо във валутата на друга държава-членка.

19. За да се отговори на този въпрос, трябва да се изследва на първо място дали учредяването на ипотека с оглед гарантирането на дълг платим във валутата на една друга държава-членка попада в приложното поле на член 73б от Договора.

20. В тази връзка трябва да се отбележи, че Договорът за ЕО не определя понятията „движения на капитали” и „плащания”.

21. Все пак, доколкото член 73б от Договора за ЕО е възпроизвел по същество съдържанието на член 1 от Директива 88/361 и независимо че тя е била приета на основание член 69 и член 70, параграф 1 от Договора за ЕИО, междуременно заменени с член 73б и следващите от Договора за ЕО, номенклатурата на движенията на капитали, която е приложена към нея запазва указателния си характер, който е имала преди влизането в сила на член 73б и следващите, при условие че се вземе предвид уговорката която се съдържа във въведението към номенклатурата, че списъкът, съдържащ се в нея, няма изчерпателен характер.

22. От точка II от приложение I към Директива 88/361, обаче, от въведението към номенклатурата и от обяснителните бележки, които я следват, се установява, че ликвидирането на една инвестиция в недвижим имот представлява движение на капитали.

23. Освен това, ипотеките са класическото средство за гарантиране на един кредит свързан с продажба на недвижим имот, като същата е операция, посочена в номенклатурата. При тези условия, те трябва да се разглеждат като предоставящи „друго обезпечение” по смисъла на точка IX от номенклатурата, озаглавена „Поръчителство, други обезпечения и права на залог”.

24. Тъй като, от една страна, е неразривно свързана с едно движение на капитали, в случая ликвидирането на една инвестиция в недвижим имот, а от друга страна, включена в точка IX от номенклатурата на движенията на капитали, приложена към Директива 88/361, една ипотека, като тази предмет на основния спор, попада в приложното поле на член 73б от Договора.

25. На второ място, трябва да се изследва дали забраната за вписване на ипотека във валутата на една друга държава- членка представлява ограничаване на движението на капитали.

26. В тази насока следва да се отбележи, че едно национално законодателство, като това, което е предмет на спора в главното производство, има за резултат отслабване на връзката между вземането, което трябва да се обезпечи, платимо във валутата на тази друга държава-членка и ипотеката, чиято стойност може, поради последващите колебания на валутния курс, да стане по-ниска от тази на вземането, което трябва да бъде обезпечено, което може само да ограничи ефективността, а следователно и привлекателността на едно такова обезпечение. При това положение, тази разпоредба е в състояние да разубеди заинтересуваните да уговорят едно задължение във валутата на една друга държава-членка, а следователно, да ги лиши от едно право, което представлява съставна част от свободното движение на капиталите и на плащанията (вж., във връзка с член 106, параграф 1 от Договора за ЕИО, Решения от 31 януари 1984 г., *Luisi и Carbone*, 286/82 и 26/83, *Recueil*, стр. 377, точка 28, и от 14 юли 1988 г., *Lambert*, 308/86, *Recueil*, стр. 4369, точка 16).

27. Между другото, има опасност, правната уредба, предмет на основния спор, да породии допълнителни разходи за договарящите страни, като ги принуди, единствено за нуждите на вписването на ипотеката, да изчислят задължението в националната валута и, при необходимост, да поискат да бъде официално констатирано това превръщане.

28. При тези условия, трябва да се смята, че задължение да се прибягва, за нуждите на учредяването на ипотеката, до националната валута, трябва, по принцип, да се квалифицира като ограничаване на движенията на капиталите, по смисъла на член 73б от Договора.

29. Финландското правителство поддържа обаче, че свободното движение на капиталите не е абсолютно и че националното законодателство, което е предмет на спора в главното производство е имало за предмет да гарантира предвидимостта и прозрачността на правния режим на ипотеките, който представлява важно съображение от общ интерес и което дава възможност да я оправдае.

30. Трябва да се отбележи, че една държава-членка има право да вземе необходимите мерки за да може режимът на ипотеките да определи по сигурен и прозрачен начин съответните права на ипотекиралите кредитори по между им, както и правата на всички останали други кредитори, от друга страна. Тъй като режимът на ипотеките се урежда от закона на държавата, в която се намира ипотекираният имот, законът на

тази държава трябва да определи средствата даващи възможност да се гарантира осъществяването на тази цел.

31. В тази насока, като се отбележи, че нито австрийското правителство, нито страните по основния спор са представили становища пред Съда, но ако се предположи, че една правна уредба като разглежданата цели действително да постигне тази цел, оказва се все пак, че тя би дала възможност на кредиторите от по-заден ред да разберат с точност размера на привилегированите вземания и да преценят по този начин стойността на обезпечението, което им се предлага, само с цената на несигурността на титулярите на кредитите в чуждестранна валута.

32. Следва да се отбележи, между другото, че национални разпоредби, като тези, предмет на спор в главното производство, съдържат елемент на несигурност който е в състояние да компрометира осъществяването на целта, описана по-горе. От точка 5 на настоящото решение, следва също така, че австрийската правна уредба позволява да се означава стойността на ипотеката по отношение на чистото злато. А както отбелязва генералният адвокат в точка 14 от заключението си, стойността на златото, в настоящия момент търпи колебания по същия начин като тази на чуждестранната валута.

33. Независимо че в заседанието, Комисията е заявила, че според сведенията, с които тя разполага, тази разпоредба от законодателството повече не си използва, тя формално продължава да съществува.

34. С оглед на изложените по-горе съображения, трябва да се отговори на препращащата юрисдикция, че член 73б от Договора не допуска национални разпоредби като тези по основния спор, съгласно които се изисква вписване в национална валута на ипотека, предназначена да обезпечи едно вземане, дължимо във валутата на друга държава-членка.

По съдебните разноски

35. Разходите, направени от португалското, финландското и шведското правителство, както и от Комисията, за становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени от Oberster Gerichtshof (Върховен съд) с Определение от 27 май 1997 г., реши:

Член 73б от Договора за ЕО противоречи на едно национално законодателство като това, предмет на спора по главното производство, съгласно което задължително се вписва в национална валута ипотека, предназначена да гарантира едно вземане, платимо във валутата на друга държава-членка.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 16 март 1999 година.

Подписи